

Hiếu đạo là một trong những tinh thần của đạo, nền tảng của đạo đức Phật giáo. Bảng chữ trong kinh điển Hán ngữ (H) và Pali ngữ (P) là nền nghĩa sinh thành, thâm ân dưỡng dục, hiếu đạo trong hiện tại, hiếu đạo ở vãng lai, tội báo bất hiếu, công đức hiếu dưỡng vv...

Vì vậy, thật đúng khi người con Phật xác định tâm hiếu là tâm Phật, hạnh hiếu là hạnh Phật.

Nền nghĩa sinh thành

Bất cứ ai muốn hiểu hơn trên đời, trước hết phải đi tìm mang nặng đau. “Chín tháng cưu mang, nặng nhọc nhọc đời núi; đêm đêm nhọc bôn nhọc, ngày ngày tảo hoàng hôn; trong khi sinh nở, gan ruột dầm ng nhọc xé rách, đau đớn mê man, máu huyết dầm dẫm” (Kinh Báo Ân - H). Nền sinh thành của cha mẹ thật bao la cao như núi và rộng như biển, “ân cha hiểu cao như núi cội, ân mẹ hiểu rộng tảo biển khơi” (Kinh Tâm Địa Quán - H). Cha mẹ là đôi vợ chồng nguy hiểm hiểm và sáng soi đời con “mẹ còn sống gọi là mặt trời giữa trời chói sáng, mẹ khuất bóng rồi gọi là mặt trời đã lặn” (Kinh Tâm Địa Quán - H). Số khổ nhọc của cha mẹ đã tác tạo cho con mặt hình hài đáng được tôn vinh hơn thần thánh, có thể xem “cha mẹ là thần linh cao nhất trong các thần linh” (Kinh Tỳ Thập Nhục Chướng - H). Cha mẹ còn được tôn xưng cao quý nhất bậc là Phật. “Gặp thì không có Phật, khéo phụng thờ cha mẹ tức là phụng thờ Phật vậy” (Kinh Đệ Tỳ Thập - H).

Thâm ân dưỡng dục

Sinh con ra, cha mẹ đã khổ nhọc, đã nuôi con khôn lớn rồi càng khổ nhọc hơn. Ba năm bú mẹ, biết bao nhiêu sinh lực mẹ đã vất vả vất cho con. Số mẹ nuôi con nhọc nhọc của đời dưỡng, “Nhọc nhọc là số mẹ mà các người đã uống trong dòng sữa luân hồi chỉ không phải nhọc nhọc trong bồn biển” (Kinh Tỳ Thập Nhục Chướng - P). Cha mẹ không thể nan khi phải dưỡng nhọc

Hiếu đạo qua kinh tụng ch Hán và Pali

Viết bởi internet

Thứ hai, 01 Tháng 8 2011 07:42 - Lần cập nhật cuối Thứ sáu, 12 Tháng 8 2011 13:19

ngọt, bên trái mắt nằm bên ráo con lăn, thắm chí vì con mà phải làm ác. Con là vàng ngọc, là giọt máu của cha mẹ chia hai. Vì thế dù con thế nào, cha mẹ vẫn “Không hiềm không ghét mũi, không ghét què chân tay”, lòng thương con không dùng lời lẽ đó mà luôn luôn tử tế và “Tình thương yêu có dùng lời chẳng, chỉ hỏi thế sau cùng” (Kinh Báo Ân - H). Rồi con lớn lên tung cánh bay xa rời tổ ấm gia đình, mẹ cha vẫn đêm ngày dõi theo, ngóng trông với với, “Thương con như bóng theo hình” (Kinh Báo Ân - H).

Hiếu đạo trong hiện tại

Phụng dưỡng cha mẹ là một sự thiêng liêng, vượt lên trách nhiệm và bổn phận. Hiếu dưỡng cha mẹ bằng cách kính thuận năm điều: “Cúng dưỡng đầy đủ có thiêu thốn; phạm làm việc gì trái phép thì thưa cha mẹ; cha mẹ có làm, kính thuận chớ ngăn nghênh; chính lễ nhai cha mẹ, chớ ngăn dăm chớ ngăn trái; cha mẹ có làm, chính nhiếp phục chớ ngăn dốt” (Kinh Trường A Hàm - H). Nếu người nói bổn phận, làm con phải đi năm bổn phận: “Nuôi dưỡng cha mẹ; làm đủ bổn phận con cái đối với cha mẹ; giữ gìn gia đình và truy nã thế tục; bỏ tài sản thế tục; làm tang lễ khi cha mẹ qua đời” (Kinh Giáo Thi La Ca Viết - P). Kính thờ cha mẹ, làm con phải tròn năm việc: “Phải lo sinh kế; đừng sống dưng cơm nước cho cha mẹ khắp thế; không nên làm cha mẹ thêm lo; phải nhàn nhai cha mẹ; khi cha mẹ có bệnh, phải lo săn sóc, chớ y chớ a khắp thế” (Kinh Lạc Phụng Lữ - H). Một khác, lễ phụng dâng cúng cha mẹ phải trong sạch, tinh khiết và hợp pháp. “Về thỉn nam tử với những tài sản làm ra do nỗ lực, do sức mạnh của bàn tay, phải bằng những giọt mồ hôi đổ ra, làm ra một cách hợp pháp. Sau đó cung kính, tôn trọng, dâng lễ, cúng dưỡng cha mẹ” (Kinh Tăng Chi - P). Dù nỗ lực đến tận hiếu những công việc của cha mẹ vô thế tục thế tục thâm, thế tục khó đáp đền. Kinh Tăng Chi - P, Phụng dưỡng: “Có hai hạng người, Ta nói không thể trở nên đức. Thế nào là hai? Mẹ và cha. Nếu một bên vai công mẹ, một bên vai công cha, làm như vậy suốt trăm năm cho đến trăm tuổi. Nếu đem bóp, tằm rùa, và dẫu từ đời, họ có vài điều tửu tửu, như với cũng chớ làm để hay trở nên đức mẹ và cha”.

Hiếu đạo ở v lai

Nếu chúng phụng dưỡng song thân đầy đủ vượt chắt cùng tất cả sự cung kính thì chớ a để để báo

Hiếu qua kinh tởng chử Hán và Pali

Viết bởi internet

Thứ hai, 01 Tháng 8 2011 07:42 - Lần cập nhật cuối Thứ sáu, 12 Tháng 8 2011 13:19

ân cha mẹ. Người con hiếu, theo Phật giáo, ngoài hiếu dẫu thông thường phải hiếu cha mẹ trước và an trú trong Chính pháp. Đức Phật dạy: “Nhưng ai đến nên bằng cách nuôi dưỡng, cúng dưỡng cha mẹ với các của cải, đồ ăn, tiền bạc thì không bao giờ đến được với cha mẹ. Đây các Tỳ kheo, ai đến với cha mẹ không có lòng tin, khuyến khích, hướng dẫn, an trú vào thiện giới; đến với cha mẹ xan tham, khuyến khích, hướng dẫn, an trú vào bất thiện; đến với cha mẹ theo ác tuệ, khuyến khích, hướng dẫn, an trú vào trí tuệ. Như vậy là làm đố và trở nên đố cho mẹ và cha, là chân thật báo ân” (Kinh Tăng Chi - P). Khuyến hóa cha mẹ trước Chính pháp để tránh đọa lạc là cách báo hiếu trước và sau cho cha mẹ ở đời và lại. Bởi “Cúng dưỡng cha mẹ không gì bằng khuyến cha mẹ làm việc lành, bỏ việc ác. Nếu không thể cúng hóa cha mẹ, phụng trì Tam bảo thì tuy có hiếu dưỡng cha mẹ cũng gọi là bất hiếu. Cha mẹ hung ác, dâm dục, tà ngu, trái đạo... người con phải hết sức ngăn cản, mới gọi là Hiếu” (Kinh Hiếu Tử - H). Khi cha mẹ quá vắng, Phật dạy: “Mười năm đến ngày rằm tháng bảy, ngày Tăng tế, thiện trí cúng dưỡng mẹ cha phụng chúng Tăng. Nguyện cho cha mẹ hiện đời phước thọ tăng long, cha mẹ bệnh đời thoát khỏi ngục, được sinh vào trời người hướng phước lạc vô cùng” (Kinh Vu Lan Báo Ân - H).

Tội báo bất hiếu

Chúng sinh nghiệp phức tạp sâu dày nên người bất hiếu nhiều hơn người thiện, ví như đất cày cấy mà cỏ dại mọc lên so với chút đất trong móng tay. “Các người nghĩ thế nào, cái gì là nhiều hơn, một ít đất trong đất móng tay hay là quặng đất này? Nhiều hơn là đất cày cấy mà cỏ dại còn ít hơn là đất trên đất móng tay. Cũng vậy, nhiều hơn là chúng sinh bất hiếu với cha mẹ và ít hơn là chúng sinh có hiếu với cha mẹ” (Kinh Tỳ Sa đờ - P). Vì người con Phật cần tránh thâm ân sinh dưỡng nên bất hiếu là một tội lỗi. Đức Phật xác định: “Điêu ác nhọt, không gì hơn bất hiếu” (Kinh Nhọt Nhọt - H), “Làm con, nếu có chút điếu bất hiếu với cha mẹ thì tội lỗi vô lượng” (Kinh Tỳ Sa đờ Báo Ân - H). Trong đó, giới hiếu cha mẹ là tội nặng nhất, rơi vào đọa lạc, không thể cứu chữa. Huống phạm thân thể cha mẹ đọa lạc vào tội lỗi nghiệt chướng, vĩnh kiếp đọa lạc. “Có năm tội nghiệt, đọa lạc đọa lạc, đọa lạc, đọa lạc, không thể chữa trị. Thế nào là năm? Đốt mẹ ngạo cha, đốt mẹ ngạo cha mẹ, đốt mẹ ngạo cha và A la hán, với ác tâm làm Nhục Lai chảy máu và phá hòa hợp Tăng” (Kinh Tăng Chi - P).

Công đức hiếu dưỡng

Hiếu dưỡng không chỉ báo ân đức cho cha mẹ mà chính người con hiếu thiện được vun bồi phước đức, trang nghiêm phước báo thân. “Cúng dưỡng cha mẹ dù một chút ít cũng được

Hiếu đạo qua kinh tạng ch Hán và Pali

Viết bởi internet

Thứ hai, 01 Tháng 8 2011 07:42 - Lần cập nhật cuối Thứ sáu, 12 Tháng 8 2011 13:19

phật đức vô lượng” (Kinh Tỳ p B o Tỳ ng - H). Gia đình có con cháu hiếu u th o đức Phật ca ngợi i phật đức báo ngang bằng với Phạm thiên, xứng đáng đức cúng dường. Phật dạy: “Nhưng gia đình nào, trong ấy các con cái kính lễ cha mẹ, nhữ ng gia đình ấy đức ch p nh n ngang bằng với Phạm thiên, đức ch p nh n là đáng đức cúng dường” (Kinh Tăng Chi - P). Chính Sakka (Đ Thích) nh hiếu u th o với cha mẹ mà đức phật đức báo Thiên ch , làm vua cõi tr i Tam Thế p Tam Thiên. “Này Mahàli, thu x a, khi Thiên ch Sakka còn là ng i, v này ch p trì và th c hành b y c m gi i túc: hiếu u đức ng với cha mẹ , kính tr ng các b c gia tr ng... Nh ch p trì b y c m gi i túc này, Sakka đức c đ a v Thiên ch ” (Kinh Tỳ ng ng - P). Ngay c Thế Tôn, thành t u qu v Phật cũng nh công đức hiếu u th o. Kinh Hi n Ngu - H, Phật dạy: “Công đức hiếu u thu n cha mẹ thù th ng khôn lượng. Nh công đức này trên làm Thiên đ , đ i làm Thánh v ng cho đ n thành Phật, đức ba cõi tôn kính đ u là do phật đức này v y”. Đ n khi thành Phật, Ngài v n là t m g ng sáng v lòng hiếu u đ o, t n hiếu u với song thân và di m u. Do v y, đ o Phật xác quy t hiếu u th o là đ nh cao c a s tr n lành, “Đi u thi n cao t t không gì h n hiếu u” (Kinh Nh n Nh c - H).

Ng i con Phật nh n th c sâu s c nh ng l i đ y c a Ngài, mùa Vu Lan v , càng n l c và tinh t n hiếu u th o h n đ báo đáp thâm ân sinh đ ng c a cha mẹ . Chân tu chính là th cha kính m đã tr thành đ o lý c a dân t c Việt Nam đ ng th i cũng là đ o lý s ng c a hàng Phật t khi kh ng đ nh đ o Phật là đ o Hiếu u.

Qu ng Tánh